

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam. ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cat. olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalotok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesleljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 2 évre 6 kor., 4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

A munkások között.

Jelentőségénél és rokonszenvenességénél fogva egyaránt kiváló, megható mozzanatokban gazdag ünnepély folyt le Péter és Pál napján a városház nagyteremének falai között. Egy szerény, de áldásos, nem nagyhangu frázisokban utazó, nem hideg fényvel, de annál több melegséggel munkálkodó egyesület, a Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjintézetének helyi fiókja 10 éves fenállásának évfordulóján jubileumát.

A rokonszenves, kedves mozzanatok közt lefolyt ünnepség nem vert fel nagy port városunkban, alig érdeklődött iránta valaki a munkásságon kívül, mégis érdemesnek tartjuk arra, hogy véle vezető helyünkön foglalkozván fel-színre vessük alapgondolatait.

Az egyesület a felebaráti szeretet, az ösz-szetartás nemes érzetének alapján áll. Bizonyosá-gul szolgál, hogy a könyörtület, az izgalom, a jóindulat, a felebaráti szeretet sokkal inkább ki-veszi részét a jelen társadalom boldogításában, mint a gyűlölet, mellyel a jelenkor apostolai akar-ják lerakni boldogulásuk alapjait. Alapgondolata, mely az ünnepély folyamán is többször elhang-zott az, hogy „segíts magadon, az Isten is meg-segít.”

A munkásság belátja, hogy a társadalom becsületéértését kiszípolozó, fondor liberalis fel-fogás, mely annyi ideig garázdálkodott a nemze-ten, kiölte az összetartozás a kölcsönös fele-baráti szeretet érzetét magas és alacsony sorsuak, vagyonos osztály- és munkásság között. A józan gondolkodású munkásság maga-segített önmagán. Az önségely forrásait kellett megnyitnia akkor, midőn a hálátlan társadalomtól elhagyatva a leg-szerencsétlenebb helyzetben reménye fogytán az önségelyhez nyult.

A szeretet munkája még csak a nyomor-gók segítségére siethetett, azok segélyére, kik becsületés munkával fáradván az emberiség köz-kincseinek gyűjtésében a tisztess munkában ki-dőttek. S mintha csak azért, mert a legérdeme-sebb munka fáradaibaiban dőttek ki, a rögeket szántották, mely másoknak dúsabb kenyeret termelt mint önmaguknak, az embertelen embe-rek társadalmá letaszítja őket kebeléről a nyo-moruságba s azon felül a megérdemelt jutalmazás nélkül való, vigasztalan élet kínzó öntudatába.

A diadalmasan előre törtelő ker. szociális felfogás gondolta ki és alapította az egyesületet, mely mintegy a ker. szociális társadalmi rend előfutójaként jelent meg.

A jubileumi ünnepély, melynek különös fényt és jelentőséget adott Prohászka Ottokár megyéspüspök jelenléte egész lefolyásában meg-ragadó, bensőséges volt. A megyéspüspök ott elhangzott szónoklata a keresztény szocializmus-nak volt fenséges apoteozisa.

Maga az ünnep a ciszterciáknál mondott szent misével kezdődött. Szent mise után disz-

gyülés keretében folyt le a nagy hatású ünne-pély, melyet Rauscher Béla DV. főfelügyelő megnyitó beszéde vezetett be.

A megnyitó után a megyéspüspök emelkedett szóra viharos taps között s mondott fenséges szárnyalású beszédet, melynek megragadó gon-dolat menétét — fájdalom — csak gyarló töre-dékben adhatjuk a következőkben:

Az emberi életnek, annak a földet beárnyékoló fának van gyökere és virága. A virágot hadd tépjék mások, mi a gyö-keret tápláljuk. Hadd sütkérezzék fényben, napsugárban a virág, de a gyökeret se hanyagoljuk el, melynek nem kell fény, napsugár, csak azt akarja, hogy a földet turja, járja s a földből életet szállítson a napsugárban játszó lombnak, virágnak.

Embernek lent a gyökerén, a föld emberén nyugszik — bármilyen magasan járja is az eget, — a művészet, jog, tu-domány. Téphetek ki virágokat, művel-hetitek a tudományt, óvhatjátok jogotokat, de a gyökérről, a földet turó emberről, ki nektek az élet nedveit szállítja, hogy fényes napsugár- közt játszadozhassatok — erről a gyökérről meg ne feledkeztek.

Magyarországon sürgős feladat előtt állunk. Fel kell emelni a munkásélet szín-vonalát, biztosítani a munkást, hogy mikor karja leohad, kenyerre ki ne essék ajkai közül, hogy mikor életének hajnalán és delén fáradalmas és becsületes munkában munkálta inkább mások, mint a maga boldogulását, akkor életének alkonya ne legyen vigasztalan, kétségbeesett.

Törekedni kell, hogy a nemzet vére ne folyjon hiába el a munkás karokban; ha sok felé csergedezik, akkor hiába vész el; kell, hogy a karok összefogjanak, a nemzet vére, verítéke egy medencébe foly-ván, ebből lehessen öntözni a sorvadó kultúrát, fel lehessen locsolni vele a nemzet jobb jövőjének tavaszos kertjét.

Törekedni kell tehát, hogy az ösz-szertartozandóság, a felebaráti szeretet érzését felkeltsük; lépjen szövetségre egyesülésben, egyetértésben a munkásság önmagával, ha mással nem lehet, ne dobja ki magából azokat a tagjait, akik vele együtt mun-kálkodtak, de becsületes munkájuk árán kidőttek. Ezt a feladatot szolgálja a mun-kás egyesület a Munkások rokkant és nyugdíj egyesülete. Ez az egyesület mondta ki először, hogy ne kolduljunk, hanem seg-ítsünk magunkon, hogy az Isten is meg-segítsen. A dicsőséges szocializmus jegyében született, benne az igazi szociális gon-dolat munkálkodik tisztess eredménnyel.

Vigasztalással tekintünk ez egyesü-letre, midőn a kor feje a szociális felada-tok megoldásától fáj, ez az egyesület a

legerősebb alapokon, a közreműködés kö-telességének példaadásával, a munkálkodó szeretet törvényeinek alapjain akarja fel-építeni a jövődó társadalmi rend boldog-ságát. Fel akarja kelteni a szociális érzést, mely Angliában nem nagyhangú beszéd-del, de munkával, összetartással ér el nagy eredményeket. Nincs ott duló ellenséges-keedés, reakció, Anglia munkásai nem taj-tékozó gyűlöletet szíporakzva állanak a küzdőtereken.

Hogy a szociális kérdés megoldást nyerjen, nemcsak a munkások érdeke, ér-deke a társadalomnak: meg kell érteni, ha az alap porrá válik, leroskad a társadalom. Ha magasan hordozzuk is fejünket, éré-zünk kell, hogy azoknak az embereknek vállain állunk, kiknek keze munkájából élünk. Testvéri érzést kell verni az érzé-ketlen tömegekbe, így lesz a magyar tá-rsadalom szociális társadalom. A szociális egyetértés-után-forr-egybe a nemzet, mint ország hatalmas eggyedde.

Ha azt mondják a szociáldemokrácia új vallás, mely boldogítani tud, akkor mi a munkások rokkant egyesületére mutatunk, melyben az egyházi érzés irgalmas szama-ritanusát ismerjük fel, ki gyógyító irt csepégtet a tisztess munkában kapott sebekre.

Szálljon erre az egyesületre az Isten áldása, nőjjön terebélyes fává, ágai alatt egyesítse békében, boldogulásban a magyar munkásságot.

A beszéd után felhangzott viharos taps lecsillapultával a központi kiküldött változa az egyesület nemes intencióit, a társadalom érdek-lődésére rá szolgáló működését és élet történetét.

Az egyesület eszméjét Szentén József pen-dítette meg a 60-as években, ki sok kigunyo-latás, lekicsinylés után végre megalapíthatta az áldásos egyesületet, mely fennállása óta mintegy 2,650.000 forintot juttatott azoknak, kik becsü-letes munkában veszítették el testük erejét, egészségét.

A DV. énekkar szintén szerepelt az ünne-pen, Tomm Béla karnagy vezetése alatt a „Zeng-jen a dal” c. éneket adta elő kitűnő összhanggal.

Sütő Ferenc a helybeli fiókegyesület jegy-zője a fiókegyesület életműködéséről számolt be. Az egyesület rendess segély címén 10 éves fen-állása óta 40657-60 koronát fizetett ki. Jelenleg 750 tagja van. A felvirágoztatásban különösen a jelen elnöknek, Havranek Antalnak, Rauscher Bélának és Vinkler Nándornak van érdeme.

Délután a Latzkovits-vendéglőben a DV. zenekar játéka mellett tombola-játék és tekever-sény volt, este pedig ugyanott tánc, mely kivi-lágos kivirradtig tartott.

Mai lapunk 4 oldal.

0000288

sakból, láncokból kitörő királynő. Ezen mutatványhoz kéretek különböző lakatokat hozni. Ben Ali Bey csodája a bűvészet terén utólráhetetlen! Pluto? A varázskert titka tündéres variációkban. A Suggestió hatalma. Helyárák: Pentartott hely. I. kor. I. hely 60 f. Kézteje fél 9 órákor.

Lövészverseny. A Polgári Lövöldében tartott lövészversenyben győztesek a fegyverversenyben: II. Vjella István, az I., II. III. díjat nem adták ki. Pisztolversenyben I. Lövinger Mór, II. Ifj. Fiáth Imre, III. Kékessy László.

Leesett a szederfáról. Juhász István szabómester (Selyem-u. 23.) kislánya, a 11 éves Ilonka szederzés közben leesett a szederfáról és pedig oly szerencsétlenül, hogy a kis lányka a súlyos esés következtében agyrázkódást szenvedett. Beszállították a Szent-György kórházba, hol mindaddig eszméletlen állapotban van. Felépüléséhez nincs remény.

Megzavart mulatság. A csákvári önk. tűzoltó-testület vasárnap tartotta nyári mulatságát. A mulatság javában folyt, midőn éjjeli 11 óra tájban a mulatozás színhelyétől nem messze fekvő utcának egyik háza, mely Tauth Antal cipész tulajdona — kigyuladván, lobogó lángjaival rémes világosságot terjesztett az éj sötéttségében. A felhangozó vészjelre a tűzoltók rögtön ott hagyva a mulatságot, Goldschmid József szolgálatvezető parancsnok vezetésével teljes felszereléssel a helyszínre érkeztek és a vészt rövid idő alatt elfojtották. A tűz színhelyén az első közt jelent meg az önk. tűzoltótestület főparancsnoka: Gr. Eszterházy Mór, aki átvette a tűzoltás vezetését. Minthogy pedig az épület egyik szobáját a beéges veszedelme fenyegette az itt levő tárgyak mentésénél személyesen is közreműködött. A másik szobában bezárt ajtó mellett alvó kisfiút az ajtó betörése által tudták a veszedelemből kimenteni.

Névmagyarosítás. Kiskoru Rosenberger Adolf és Gyula vezetéknévét belügyminiszeri engedéllyel Rónai-ra magyarosította.

Vizbe fullt kis fiú. Mózes Ferenc vajtai lakos kis fia, a 7 éves Ferkó a napokban a kiállhatatlan meleg elől fürödni ment a vályogvető

gödörkhöz. Fürdés közben egyszerre csak a mélyre lépett, s a habok elnyeltek. Mire segítségére mentek volna, a kis fiú meghalt. Holtan vették haza kétségbeesett szüleinek.

Liliomhullás. Lilióim alatt tudnillik a helybéli elvtársak Bástya-utcai tanyáját (Liliomkert) kelet érteni, liliomhullás alatt pedig azt, hogy eme dicső helyiség tetőzete mintegy három négyzetméter területen beszakadt, s egyik oldal-fala is bedől. Minthogy az egész művelet reggeli 6 óra tájban ment végbe, tehát olyan időben, mikor még az elvtársak hajnalra álmukat szunyókálták, hál' Istennek senki drága (?) életében nem esett kár.

Hiuság halottja. Furcsa módon vált meg az élettől Német István 23 éves polgárii legény, kit hiusága kergetett halálba. Vasárnap délelőtt egy barátjának esküvésére ment abban-a hiszemben, hogy ő fogja viselni az első vőfélyi tisztet. Nagy meglepetésére és bosszuságára azonban hoppnan maradt reményeivel s a menyasszonyt nem ő kísérte az esküvőre. A legény ez eljárás miatt annyira sértve érezte hiuságát, kit különben szíve fájdalmai is üldöztek, hogy az esküvőről hazament revolverrel mellbe lötte magát. Mikor a házbeliek észrevették már nem volt mentség.

Bűnügyi főtárgyalások. A székesszék-vári kir. törvényszéknél 1907. évi július hóban megtartandó főtárgyalások: 3-án Böcs András és 3 tsa lopás bünt. 9-én Níkolics Gómon József és 1 tsa lopás büntette; Vargó József hatóság ell. erőszak büntette; Grebenár Sándor lopás bünt.

Szerkesztői üzenetek.

L. I. Ugy-e érzed a lelkiismeret mardosó kígyóját bűnös kebledben. Ez azonban nem elég, hanem siess az elő- és utófizetés tekintetében eleget tenni. Se te, se más (azon kevesek t. i. a kik még hitvallásban vannak) nem elédgedhetnek meg a majd-dal, ha a lap csak fél napot késik, rögtön kiveraszt kiabálók, a pénz küldés ügyében pedig olyan a lelketek, mint egy nyomtató szűrő. Ha bukildod, (a mit minél előbb reményiek), azt hiszem, be fogod küldeni

a két korona előfizetést arra a könyvre is a mely most tan épen sajtó alatt s még a rakációban megjelenik. Elküldjük a címét.

Vidám órák.

Rajzok és elbeszélések.
Írta: **BILKEI FERENC.**

Meghívó.

A PÁTKAI SEGÉLYEGYLET MINT SZÖVETKEZET

f. 1907. évi július 14-én, vasárnap d. u. 3 órákor az egylet helyiségében

XIV. Rendes Évi Közgyűlését

lartja, melyre

a Segélyegylet t. tagjai tisztelettel meghívattak.

Tárgyak:

1. Az igazgató tanács előterjesztése a Segélyegylet mint Szövetkezet 1906—1907. évi forgalmáról, kapcsolatban az évi mérleg és nyereség-vesztesség számla bemutatásával, egyúttal az igazgató-tanács és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
2. Az 1901—902. IX. évtársulat lezárolásáról és felosztásáról jelentés.
3. Az alapszabályok értelmében 5 rendes*) és 4 pót-igazgatótanácsi tag választása.
4. Az alapszabályok értelmében 3 rendes és 1 pót-felügyelő-bizottsági tag választása.
5. A felügyelő-bizottság részére adandó tiszteletdíj tárgyában igazgató-tanács előterjesztése.
6. Netáni indítványok.

Pátka, 1907. június 30-án.

Az igazgatóság.

*) Kilépnek: Nagy János, Tóth Ferenc, Lantay Károly, Bárány József és a pénztárnokká kinevezett Benke István.

A „Pátkai Segélyegylet mint Szövetkezet” zárszámadása az 1906—907. évről.

Forgalmi kimutatás.

Fkvi lap	B e v é t e l	Koronaérték		Fkvi lap	K i a d á s	Korona érték	
		kor.	fil.			kor.	fil.
83	Pénztárkézslet 1906. május 1-én	562	18	55	Az 1900—901. évtársulat vagyónából	23445	28
88	1906—7. évtársulat beiratási díjából	137	60	74	" 1902—903. " " "	17	24
82	Az 1900—901. évtársulat heti befizetéseiből	847	—	76	" 1903—904. " " "	39	10
82	" 1901—902. " " "	1978	60	79	" 1904—905. " " "	216	32
82	" 1902—903. " " "	1660	20	80	Vegyes költségekre	104	10
82	" 1903—904. " " "	1922	40	85	Tiszti fizetésekre	782	—
82	" 1904—905. " " "	1910	—	86	Kötelező kölcsönökre	10870	—
82	" 1905—906. " " "	4192	20	72	Takarékpénztári betétre	4506	50
82	" 1906—907. " " "	3350	40	19.	Adóra	123	30
82	Előre befizetett heti betétekből	217	40	20	Házbérré	40	—
38	Perköltségi előlegből	9	90	83	Pénztári maradvány 1907. évi ápr. 30-án	659	49
58	Segélyegyleti népkönyvtár	6	52				
95	Kamatokból	3634	49				
90	Késedelmi kamatokból	459	28				
86	Kölcsön törlesztéséből	14240	—				
72	Takarékpénztárból	5600	—				
87	Nyomatványokból	19	20				
—	Felszerelésekből	—	—				
53	Veszteségi alapra	50	—				
		40803	33			40803	33

Kelt Pátkán, 1907. évi április hó 30-án.

Császár József,
pénztárnok.

Lantay Pál,
igazgató.

Schier József,
elnök.

Nagy József,
igazgató.

Schön Adolf,
könyvelő.

A segélyegyletnek mint szövetkezetnek az 1905—6. évről maradt . . . . . 451 tagja 1593 betéttel
Az üzletév folyamán belépett . . . . . 96 " 344 "

Az üzletév folyamán kilépett . . . . . 99 tag 316 "
Maradt 1907. évi április hó 30-án . . . . . 448 " 1621 "

Mérleg-számla.

Fkvi lap	V a g y o n	Korona érték				Fkvi lap	T e h e r	Korona érték			
		kor.	fil.	kor.	fil.			kor.	fil.	kor.	fil.
83	Pénztárkészlet	659	49			64	Az 1901—902 évtárs. beiratási díjai	92			
86	Kötelező kölcsönök	56460				71	Az 1902—903 " " " "	74	80		
01	Felszerelések	24	30			75	Az 1903—904 " " " "	90	80		
38	Perköltségi előleg	57	33			78	Az 1904—905 " " " "	85	60		
56	Segélyegyleti népkönyvtár	359	14			88	Az 1905—906 " " " "	174	40		
95	Hátralékos kamatok	5216	60			94	Az 1906—907 " " " "	137	60		
82	" heti befizetések	959	20			90	Az 1901—902 " " " " vagyona	13202	45		
90	" késedelmi kamatok	355	02			74	Az 1902—903 " " " "	8055	73		
87	Nyomatványok	106	40			76	Az 1903—904 " " " "	6669	41		
						79	Az 1904—905 " " " "	4294	97		
						89	Az 1905—906 " " " "	4511	67		
							Az 1901—902 " " " " heti befizetései	2975	40		
							Az 1902—903 " " " "	1695	40		
							Az 1903—904 " " " "	1947	—		
							Az 1904—905 " " " "	1971	40		
							Az 1905—906 " " " "	4240	40		
							Az 1906—907 " " " "	3356	40		
							Előre fizetett heti betétek	217	40		
							" kamatok	292	60		
						53	Veszteségi alap	1016	16		
						58	Segélyegyleti népkönyvtár alap	388	64		
						72	Takarékpénztári váltóforgatmány	5891	—	61411	23
							Egyenleg mint nyereség			2786	25
							6%				
						70	Az 1901—902 évt. jöv. 226 bet. után	881	42		
							6%-on felüli jövedelem	25	33		
						74	Az 1902—903 évt. jöv. 186 bet. után	536	—		
							6%-on felüli jövedelem	17	60		
						76	Az 1903—904 évt. jöv. 220 bet. után	458	57		
							6%-on felüli jövedelem	16	62		
						79	Az 1904—905 évt. jöv. 209 bet. után	316	84		
							6%-on felüli jövedelem	11	93		
						89	Az 1905—906 évt. jöv. 436 bet. után	397	91		
							6%-on felüli jövedelem	16	74		
						96	Az 1906—907 évt. jöv. 344 bet. után	100	69		
							6%-on felüli jövedelem	6	60		
										64197	48

Veszteség- és nyereség számla.

Fkvi lap	K ö l t s é g	Korona érték				Fkvi lap	J ö v e d e l e m	Korona érték			
		kor.	fil.	kor.	fil.			kor.	fil.	kor.	fil.
19	Adó	123	30			95	Kamatok után :				
91	Felszerelés	270					Kölcsön után	3346	72		
80	Vegyes költség	104	10				Hátralékos kölcsön után	114	10	3460	82
85	Tiszti fizetés	782				90	Késedelmi kamat				
87	Nyomatvány	26	60				Kölcsönök és heti befizetések után .	169	11		
20	Házbér	40					Hátralékos " " " "	355	02	524	13
86	Kötelezvény leírása	120									
92	Üzleteredmény	2786	25								
										3984	95

A végleszámló 1901—902. vagyis IX. évtársulat vagyonmérlege.

V a g y o n				T e h e r			
		kor.	fil.			kor.	fil.
Az évtársulat beiratási díjai		92	—	226 teljesen befizetett törzsbetét után			
" " vagyona a múlt évről		13202	45	á 75.73		17126	28
" " heti befiz. a folyó évről		2975	40	Veszteségi alap		50	—
" " folyó évi jövedelme		906	75	Segélyegyleti népkönyvtárra		—	32
		17176	60			17176	60

Kelt Pátkán 1907. évi április hó 30-án.

Császár József, **Nagy József,** **Schier József,** **Lantay Pál,** **Schön Adolf,**
pénztárnok. igazgató. elnök. igazgató. könyvelő.

Alulírott felügyelő-bizottság a forgalmi kimutatást, vagyon-mérleget, veszteség-nyereség-számlát és a végleszámló évtársulat vagyon-mérlegét a kereskedelmi törvény 195. §-a értelmében megvizsgálván, azokat helyesnek találta.

Kelt Pátkán, 1907. évi április hó 30-án.

Welsz Jenő, **Bárány György,** **Káka János,**
f. ü. b. tag. f. ü. b. tag. f. ü. b. tag.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.